

**Интервю на председателя на АРЗ Горан Симеонов,
публикувано в седмичника „жълт Труд“ 26.04 – 2.05. 2017 г.**

Горан Симеонов е вече трети мандат Председател на Асоциацията на разузнавачите от запаса. Завършва софийската Английска гимназия и специалност „Външна търговия“ във ВИИ „Карл Маркс“. От 70-те години работи в Първо главно управление на ДС (външно разузнаване). Почти 10 години е бил на дипломатическа работа в чужбина, като културно аташе в Лондон и политически съветник в Анкара. Бил е резидент на една от основните резидентури и ръководител на „турското направление“ в българското външнополитическо разузнаване. Напуска службата в началото на 90-те години.

- **Г-н Симеонов, как ще коментирате резултатите от референдума в Турция?**
- За мен случващото се в Турция и нейната ориентация към президентска република на настоящия етап е закономерен и очакван процес. Генезисът на тези процеси бе започнат от г-н Тургут Йозал преди около 30 години с постепенното намаляване на ролята на армията и последващото изключване на военните от политическия живот на страната. Държавата на Кемал Ататюрк, създадена върху разпадащата се Османска империя е замислена по начало като парламентарна република, в която обаче, върховната коригираща власт са военните и то с единствената цел да се притивостои на екстремисткия и агресивен ислям. Армията винаги е била основният гарант за светския характер на турската държава. И докато Западът и САЩ до началото на 90-те години бяха изцяло заложили на военните, в резултат на неолибералните глобализационни процеси, превес в отношенията с Турция взеха финансовите търговско-икономически интереси на международния капитал и корпорациите. Получи се така, че американците свалиха доверието от турската армия, не на последно място защото в нея винаги е преобладавал силен националистически елемент. А глобализацията не търпи национализъм в такива размери ,

особено когато той е облечен с военна и конституционна сила. Тези процеси в крайна сметка доведоха до сегашната дълбока криза в турското общество, което, както показва Референдумът е трайно разделено наполовина. Едната част безусловно подкрепя желанията и стремежите на Ердоган за президентска република с изключителни лични пълномощия, които са обвързани с неговото его и властовите му амбиции за абсолютна политическа власт. Другата половина пък е категорично против неговия проект и в преобладаващата си част е за запазване светския характер на държавата, но те не изповядват общи политически виждания, т.е. тяхната група не е еднородна - тук са политическата кемалистка опозиция, кюрдите, привържениците на проповедника Гюлен и т.н. Затова не съм убеден, че може да има гражданска война в класически вариант, вземайки предвид продължаващото „военно положение” и наказателните акции срещу кюрдите, което си е „война” в Югоизточна Турция. Затова по-вероятно е да има активни улични протести, а реалната битка на опозиционните сили ще бъде в парламента.

- **Знеаха ли хората за какво наистина гласуват на този референдум?**
- Силата на Ердоган е, че той успя да персонализира въпроса – „Това съм аз, това е моята партия, ние сме, които сме ви дали и бизнес и благоденствие и самочувствие”. В потвърждение на това са и резултатите от Референдума, показващи недвусмислено, че основната поддръжка на Ердоган и неговата управляваща ПСР идва от Анатолия и централна Турция, там където през последните години израстват и се укрепват финансово местният/провинциален/ капитал на т.нар. „черни турци”. Добре е да се подчертае, че с тези поправки в Конституцията той отново става лидер на управляващата партията, лидер на правителството и лидер на държавата, укрепва се в съдебната власт, ликвидира военните съдилища и вече ще бъде съдебно недосегаем. Това е негов дългосрочен стратегически проект.
- **Кому е нужно това, на него лично или на Турция ?**
- Ердоган освен личност с огромни лични амбиции и с определени политически качества, има и подкрепата на половин Турция, което ще му позволи на основата на доктрината „Стратегическа дълбочина”, т.е. неоосманската идея за Велика Турция да укрепва своето влияние в

страната и да разширява влиянието на Турция в рамките на бившата османска империя, което нас пряко ни касае. България е първата държава по пътя на „ислямската дъга” – отколешен стремеж на всички ислямистки сили и стратегии да развият една „ислямска дъга”, стигаща до центъра на Европа. Тя ще включва части от България, Македония, Албания, Косово, части от Босна и Херцеговина, Хърватска и се придвижва до Виена. Това е именно стратегическата цел на Ердоган и предвождания от него турски политически елит – възстановяване влиянието, а защо не и територията на бившата Османска империя. За сега като начало възстановяване на имперския манталитет на турската нация, с който той занапред ще решава както вътрешнополитическите си проблеми, така най-вече стратегическите външнополитически амбиции. Във връзка със служебните ми задължения съм имал възможността да пребивавам в три бивши империи –Великобритания, Русия и Турция и мога да твърдя, че макар позаспало имперското чувство в тези нации винаги е съществувало. Най-лесно, обаче, това чувство може да се инспирира у турската нация , особено съчетано с войнстващия ислям и Родината-майка!

- **След референдума, Турция изгуби ли шанса си за членство в ЕС?**
- Сегашното турско ръководство не иска Турция да бъде член на ЕС. Според мен Ердоган иска Брюксел, а не той да затръшне вратата, надявайки се да не пострадат икономическите взаимоотношения, който са основата на взаимния интерес между Турция и ЕС. Турция е силно зависима икономически от Европа затова Ердоган ще се стреми да има легитимация пред цялата турска нация, че са виновни онези от Брюксел, които той вече дори нарича „нацисти”.
- **Остава ли в миналото турският икономически бум?**
- Това е интересен въпрос, защото този бум всъщност вече приключи поради липса на чужденстранен инвеститорски интерес. Страната е дестабилизирана и рискована, в много сложни отношения с всички свои съседи, води продължителна война срещу кюрдското малцинство и от тази гледна точка международният капитал, особено Западният, се чувства несигурен и ще се въздържа от нови инвестиции. Пари биха

могли да дойдат единствено от Саудитска Арабия, Катар, Емирствата. Но това е ислямски капитал. Моето убеждение е, че ако ислямската линия в турската политика продължи да се задълбочава, този капитал ще дойде, но те дават пари само за оръжие и за ислямизъм. И тук може да се получи един много опасен за цяла Европа синтез между турската диаспора, изповядваща исляма в Европа и амбициите на онези фанатици с парите и фереджетата. Това ще изправи на нокти не само нас и Балканите, но целия стар континент.

- **Каква ще е съдбата на България при тези агресивни стремежи за евентуална ревитализация на една османска империя?**
- България е в много трудно положение и причината за това най-вече е в липсата на ясна и последователна българска политика в двустранните ни отношения с Турция. В настоящия етап струва ми се, че историята ни дава своеобразен „тайм аут“, евентуално за да се възползваме от възможностите и да въведем ред, преди всичко в нашата си къщичка .

- **Какви могат да са тези възможности? Наясно ли са политическите сили у нас с това, което ни предстои?**
- Благоприятната възможност това е предстоящото ни председателство на Европейския съюз. От една страна се създават реални предпоставки във външно-политически план да убедим партньорите си, че България не само е неделима част от Европа, а най-вече, че южната ни граница е външната граница на Европейския съюз, с произтичащите от това съвместни задължения и необходимостта от тяхната реална подкрепа – политическа, финансова, логистична и др. Наред с това ще се изисква и много по-активна наша позиция в НАТО, защото досега ние освен YES – политиката нямаме никаква друга. Бихме могли с много по-активна дипломация, съвместно с Гърция, да поставим пред ръководството на Алианса проблемите с мигрантската заплаха на южната ни граница - основното оръжие в политическия рекет на Ердоган не само към нас, но и към цяла Европа. Изхождайки от агресивната реторика на Ердоган и конкретните му изявления, изострящи до крайност отношенията му с Европа, на всички става пределно ясно, че турската политика е все по-агресивна и

непредвидима, а на моменти дори хазартна. Всичко това застрашава сигурността и на България и на Гърция, като намалява ефективността на нашите две държави като членки на НАТО. Тук е уместно да се подчертае, че докато всички говорят, че Турция е незаменим и крайно необходим партньор в НАТО, в Турция си задават въпросът „За какво ни е НАТО, след като не ни подкрепи при свалянето на руския самолет, не ни подкрепя в Борбата с кюрдите?“. Затова и в момента Турция играе с Русия. Докога ще продължи това сътрудничество не се знае, но в момента то е удобно и за двете, което поставя България и Гърция в сложна ситуация и според мен трябва да се активизира и руският вектор в нашата политика, като евентуална застраховка за бъдещето. В малко по краен вариант не бива да се изключва в контекста на изостряните противоречия с Европа и особено очертаващите се проблеми с евентуална Кюрдска държава, подкрепяна от САЩ, Турция дори да „замрази“ своето членство в НАТО. Тогава какво става с нашата сигурност?

- **В тази усложняваща се обстановка какви трябва да бъдат конкретните наши действия във вътрешен план. Как да си оправим държавата?**
  - Ние сме обречени да живеем заедно с Турция и за нас е много важно да имаме нормални добросъседски отношения – търговскоикономически, политически и т.н., но с едно категорично изискване - в спешен порядък да се прекрати намесата на турската държава в нашия обществен живот. Като се започне от религията и образованието, минем през опитите за открита културна и езикова пропаганда и стигнем до пряката политическа намеса на турските официални представители. Най-скандален, без съмнение е политическият проект „ДОСТ“ , представляващ инструмент за пряка намеса в българския политически живот. Междувпрочем, добре е да знаем, как и кой допусна официалната му регистрация! Все пак нека в телеграфен стил да се опитам опиша мерките както аз ги виждам.
- Очевидно, че с настъпващите геостратегически промени в света и преди всичко в нашия регион, а това е триъгълникът Брюксел – Русия и Турция с прилежащите им най-горещи точки – Балканите,

Черноморския регион с Украйна и Турция с Кюрдистан и Сирия, България се нуждае от Национална доктрина, от актуализирана Стратегия за национална сигурност и от конкретни планове за спешна модернизация на армията и специалните сили, за да са в състояние да изпълняват основното си конституционно задължение - гарантиране на сигурността, суверенитета и териториалната цялост на България. Последните констатации на Президента и върховен главнокомандващ г-н Румен Радев и неговите заявления за решаване на наболелите въпроси, свързани с армията трябва да бъдат подкрепяни от цялото българско общество.

Без да навлизам в повече подробности само бих искал да отбележа, че южната ни граница продължава да бъде „Ахилесова пета” в нашата сигурност. За нормалното опериране на това техническо съоръжение е нужна е жива сила, която да не е командирована, а постоянно разположена. След като всички признават, че тази граница е най-уязвима, не е ли логично и полиция, жандармерия, и армия да се включат активно в нейното опазване? Трябва задължително да имаме мобилизационен план, т.е. мероприятия, които ще позволят при внезапна промяна в негативен план на обстановката да имаме адекватна реакция. Защото понастоящем спрямо динамично променящите се процеси на политическа нестабилност и вътрешна несигурност в Турция, ние продължаваме да нямаме стратегически подход и реагираме „пост фактум”. Заиграването с „добрите лични контакти” между ръководителите на двете държави и опитите на България да бъде посредник

в отношенията на Турция с ЕС, не могат да допринесат за трайни, добри отношения. Необходима е Национална доктрина валидна за всяко Българско правителство. Разбира се не можем да подминем като фактори за националната сигурност и социалния спектър с демографския срив, проблеми в образованието и здравеопазването, но това както се казва е друга тема.

Нека се опитаме да завършим все пак по-оптимистично?

- Вижте като цяло империите се възраждат, можеби е архаично да ги наричаме империи, но това са най-силните държави не само в икономически, а и във военен аспект. За съжаление светът постепенно

се ориентира към подреждане на военния рейтинг, т.е. коя държава е по-силна във военно отношение. Като оптимист, аз лично смятам, че световен военен, особено ядрен конфликт няма да има, но локалните, по определен повод, като в Сирия, или Северна Корея например ще продължат.

- **И ако ние българите не сме единни като държава, нация и политическа класа опасността да не бъдем суверенна държава-партньор, а да останем само територия в някоя от империите е съвсем реална. Нека не прозвучи съвсем песимистично, но дано не ни се налага да избираме към коя империя да сме територия. Аз лично бих предпочел да не изставяме кирилицата, за да учим друга азбука!**

Забележка: Това е оригиналният текст, като всички заглавия на публикуваното интервю в горецитирания вестник са на интервюиращата г-ца Геннадиева – Василева и на редакцията.